

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, v právnej veci navrhovateľa: **PhDr. M. V.** proti odporkyňi: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. X. zo dňa 16. decembra 2008, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 12Sd/310/2007-125 z 19.6.2009 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 19. júna 2009 č.k. 12Sd/310/2007-125 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom krajského súdu bolo zrušené rozhodnutie č. 1 odporkyne uvedené v jeho výroku, ktorým bol navrhovateľovi odňatý starobný dôchodok priznaný od 1.7.1999 a zastavená jeho výplata od 18.2.2009. Zrušené boli aj rozhodnutia č. 2-5, ktorými bola postupne stanovená výška dôchodku a tiež rozhodnutie č. 6, ktorým bola navrhovateľovi uložená povinnosť vrátiť neprávom vyplatený dôchodok v sume 251 620 Sk.

Krajský súd dôvodil tým, že vo veci nebol spoľahlivo zistený skutkový stav a preukázanie skutočností, či navrhovateľ skutočne vedel a mohol predpokladať, že mu starobný dôchodok v sume, v ktorej mu bol vyplácaný, nepatrí, a to aj s poukazom na jeho tvrdenie, že Sociálna poisťovňa nevydala rozhodnutie o tejto dávke, preto je logické, že túto dávku poberal po celú dobu v dobrej viere a nevznikla mu povinnosť ju vrátiť.

Odporkyňa bola povinná podľa krajského súdu pred vydaním rozhodnutia presne a úplne zistiť skutočný stav vecí, a na tento účel obstarat' potrebné podklady na rozhodnutie (§ 195 ods. 1, 2 zsp). V predmetnej veci nebol spoľahlivo zistený skutočný stav, lebo predovšetkým navrhovateľ nebol vypočutý, odporkyňa sa nevysporiadala s tvrdeniami navrhovateľa v celom rozsahu. Poukázal na tú skutočnosť, že rozhodnutia sú zmätočné a nepreskúmateľné. Odporkyňa nebrala v úvahu pri svojom rozhodovaní rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7C 925/1999 zo dňa 21. októbra 2001, ktorým bolo rozhodnuté tak, že výpoveď z pracovného pomeru zo dňa 30. marca 1999, doručená žalobcovi 30. marca 1999, je neplatná.

Náležitosti rozhodnutia vydaného v konaní vo veciach sociálneho poistenia podľa tretej časti zákona č. 461/2003 Z.z. sú upravené v ust. § 209 tohto zákona. V odôvodnení rozhodnutia odporkyňa uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodovala. Odporkyňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuviedla, ktoré skutočnosti boli podkladom na jej rozhodnutie, ako hodnotila dôkazy, na základe ktorých rozhodla, a prečo nebol vo veci vypočutý navrhovateľ.

Krajský súd po zhodnotení uvedených skutočností dospel k záveru, že nebol doteraz preukázaný úmysel navrhovateľa, že by poberal neprávom uvedenú dávku v zmysle § 236 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., a s poukazom na to rozhodnutia zrušil podľa § 250q ods. 2 OSP a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa odvolanie a žiadala jeho zmenu a potvrdenie svojich rozhodnutí. Nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, ktorý sa opiera aj o rozsudok NS SR 7C 925/1999 z 30.10.2002. Poukázala na to, že navrhovateľ žiadosťou z 30. júna 1999 požiadal o mimoriadne poskytovanie starobného dôchodku od 1. júla 1999. Žiadosť navrhovateľ vlastnoručne a dobrovoľne podpísal, čím potvrdil

pravdivosť a úplnosť údajov uvedených v žiadosti, a to skončenie zamestnania dňom 30. júna 1999, pričom v žiadosti neuviedol a dostatočne neoznámil, že podal žalobu na príslušný súd o určenie neplatnosti výpovede ku dňu 30. júna 1999. Predmetnou žiadosťou navrhovateľ žiadal o zhodnotenie doby zamestnania od 28. januára 1991 do 30. júna 1999, kedy bol zamestnancom Obvodného úradu Púchov, potom Okresného úradu Púchov.

Podľa § 1 a 2 Nariadenia vlády ČSSR č. 118/1988 Zb. o mimoriadnom poskytovaní starobného dôchodku v znení neskorších predpisov občan má nárok na mimoriadne poskytovanie starobného dôchodku ak za účinnosti tohto nariadenia bol uvoľnený z doterajšieho zamestnania z dôvodov uvedených v § 46 ods. 1 písm. a/ až c/ Zákonníka práce, bol zamestnaný najmenej 25 rokov, do dovŕšenia potrebného veku pre nárok na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení mu chýbajú najviac dva roky a príslušný štátny orgán nemôže zabezpečiť vhodné zamestnanie.

Právoplatným rozhodnutím č. X. zo 16. augusta 1999 bol podľa ustanovenia § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a Nariadenia vlády ČSSR č. 118/1988 Zb. v znení neskorších predpisov navrhovateľovi priznaný od 1. júla 1999 starobný dôchodok. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 7C 925/1999 z 30. októbra 2002 bolo právoplatne a definitívne konštatované, že výpoveď z pracovného pomeru daná navrhovateľovi 30. marca 1999, je neplatná. Uznesením Okresného súdu v Považskej Bystrici č. 3 C/234/2003-58 z 30. marca 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 6. apríla 2006, bol schválený zmier medzi navrhovateľom a jeho bývalým zamestnávateľom Krajským úradom v Trenčíne. Z obsahu predmetného súdneho rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že pracovný pomer navrhovateľa skončil dňom 30. septembra 2002, pričom na tomto dni skončenia pracovného pomeru sa navrhovateľ a jeho bývalý zamestnávateľ mimosúdne dohodli. V tejto súvislosti poukazuje odporkyňa aj na podanie navrhovateľa zo dňa 20. apríla 2006, ktorým navrhovateľ oznamuje odporkyňi skončenie pracovného pomeru dňom 30. septembra 2002. Súčasne navrhovateľ prehlásil, že od tejto doby nemal žiadne stále alebo dočasné zamestnanie.

Z preukázaného skutkového stavu podľa odporkyne jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ ku dňu 30. júna 1999 pracovný pomer neukončil z dôvodu, že výpoveď z pracovného pomeru bola súdom zrušená a neukončil ho k uvedenému dňu ani z dôvodov

uvedených v § 46 ods. 1 písm. a/ až c/ Zákonníka práce. Pracovný pomer navrhovateľa trval nepretržite od 28. januára 1991 do 30. septembra 2002.

Nakoľko bolo podľa odporkyne dodatočne preukázané, že nárok na starobný dôchodok podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a Nariadenia vlády ČSSR č. 118/1988 Zb. v znení neskorších predpisov navrhovateľovi nevznikol, bol mimoriadne poskytovaný starobný dôchodok odňatý a jeho výplata bola zastavená od 18. januára 2009.

Podľa ustanovenia § 107 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení príjemca dávky, ktorý nesplnil niektorú jemu uloženú povinnosť, prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, alebo vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä vtedy, keď nesplnil ohlasovaciu povinnosť, dávku vylákal alebo zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť.

Odporkyňa v odvolaní poukázala na to, že navrhovateľ už dňa 30. marca 1999, kedy prevzal výpoveď od zamestnávateľa, nesúhlasil so skončením pracovného pomeru dňa 30. júna 1999 (výpoveď z pracovného pomeru z 30. marca 1999), ale napriek tejto skutočnosti požiadal o starobný dôchodok z dôvodu uvoľnenia z doterajšieho zamestnania podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce. Taktiež bolo zistené, že v čase odchodu zo zamestnania oznámil navrhovateľ bývalému zamestnávateľovi tú skutočnosť, že sa s ním bude súdiť o neplatnosť výpovede (rozsudok Okresného súdu v Považskej Bystrici č. 6 C 204/02-53 z 30. októbra 2002). Z preukázaného skutkového stavu jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ v čase podania žiadosti o mimoriadne poskytovanie starobného dôchodku z 30. júna 1999 a uplatnenia nároku od 1. júla 1999, vedel, že zamestnanie považuje za neukončené podľa § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce, a preto podal návrh na zrušenie výpovede. V žiadosti z 30. júna 1999, resp. v krátkom čase po jej podaní, navrhovateľ neoznámil odporkyni skutočnosť, že o neplatnosť výpovede vedie pracovný spor. V predmetnej žiadosti o mimoriadne poskytovanie starobného dôchodku v kolónke č. 9 uviedol, že po priznaní starobného dôchodku nebude ďalej zamestnaný a v kolónke č. 11 neuviedol skutočnosť, že rozviazanie pracovného pomeru k 1. júlu 1999 z dôvodu § 46 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce je predmetom súdneho sporu, t.j. zatajil rozhodné skutočnosti.

Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení oprávnený na dávku sociálneho zabezpečenia je povinný písomne hlásiť príslušnému orgánu sociálneho zabezpečenia do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku a jej výplatu. Takouto skutočnosťou nepochybne je súdne konanie o neplatnom skončení pracovného pomeru. Nakoľko navrhovateľ nesplnil povinnosti podľa § 106 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a prijímal starobný dôchodok, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vypláca neprávom, vedome inak spôsobil, že starobný dôchodok sa vyplatil neprávom, a preto je povinný podľa § 107 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení vrátiť neprávom vyplatený starobný dôchodok. S poukazom na uvedené odporkyňa postupovala správne a v súlade s príslušnými právnymi predpismi, keď rozhodnutím č. 6 zo 16. decembra 2008 uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatený starobný dôchodok za obdobie od 1. júla 1999 do 30. septembra 2002.

Navrhovateľ žiadal prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne pre procesné vady konania (nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, nedostatok odôvodnenia rozhodnutí, vrátane nedostatočného odôvodnenia aplikácie § 236 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z.).

Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia krajského súdu v plnom rozsahu, a preto podľa § 219 ods. 1, 2 OSP prvostupňový rozsudok potvrdzuje. Odvolací súd je toho názoru, že odporkyňa sa nevyporiadala v rozhodnutí pod č. 6 s rozhodnutím o vyslovení neplatnosti rozviazania pracovného pomeru práve vo vzťahu ku skutkovým a právnym dôvodom aplikácie § 236 zák. č. 461/2003 Z.z.. Krajský súd nezaviazal odporkyňu právnym názorom k hodnoteniu právnej skutočnosti vyplývajúcej z neplatného rozviazania pracovného pomeru, iba k tomu, aby v dôvodoch rozhodnutia zhodnotil právny význam tejto skutočnosti vo vzťahu k uloženej povinnosti vrátiť dávky sociálneho poistenia.

Najvyšší súd SR, ako súd odvolací, s poukazom na svoju doterajšiu judikatúru vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania vo veciach sociálneho poistenia pripomína, že najmä pri

aplikácii § 236 zákona považuje za nevyhnutné, aby odporkyňa konala priamo s dotknutým účastníkom konania, vrátane jeho vypočutia ako účastníka konania a takto vykonaný dôkaz hodnotila jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach s inými dôkazmi, zadováženými ako podklad rozhodnutia. Z doterajšieho priebehu konania, najmä z písomných podaní navrhovateľa, jednoznačne vyplývajú také skutočnosti, ktorými sa odporkyňa mala v prípade vypočutia navrhovateľa, ako s relevantnými skutočnosťami pre posúdenie vecí, zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2010

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková